

Lenteakkoord: Verantwoordelijkheid nemen in crisistijd

Gezonde overheidsfinanciën zijn van essentieel belang. Sinds het tot stand komen van het regeerakkoord zijn we geconfronteerd met nieuwe onzekerheden en tegenvallende economische ontwikkelingen. Nederland is opnieuw in een recessie terecht gekomen en ook voor de komende jaren wordt een lage economische groei verwacht. Als gevolg hiervan dreigden de overheidsfinanciën voor 2013 verder te verslechteren. Nederland werd geconfronteerd met een urgent probleem, dat vroeg om een acute oplossing. In de ontstane politieke situatie hebben de fracties van VVD, CDA, D66, GroenLinks en de ChristenUnie de handen ineen geslagen en een begrotingsakkoord voor 2013 gesloten dat het EMU-tekort terugdringt tot 3%. Hiermee wordt koers gezet richting gezonde overheidsfinanciën en een versterking van de economie. Het jaar 2013 is hierdoor geen 'verloren' jaar.

De ernst van de situatie vroeg om acute en ingrijpende beslissingen. De vijf partijen hebben hun verantwoordelijkheid genomen, zodat volgende generaties niet met enorme schulden worden opgezadeld. Door het constructieve en daadkrachtige optreden van het parlement heeft Nederland haar sterke reputatie op de financiële markten behouden en is een stijging in de financieringslasten van de overheid en bedrijfsleven voorkomen. Dit biedt perspectief aan burgers en bedrijven om te investeren in de toekomst van Nederland. Zonder aanvullende maatregelen zou het EMU-tekort in 2013 naar verwachting blijven steken op 4,4% van het bbp. De EMU-schuld zou oplopen tot bijna 76% van het bbp in 2015 en daarna verder toenemen.

Het akkoord behelst een aanvullend pakket van hervormingen, ombuigingen en lastenmaatregelen. Ingrijpende maatregelen, die iedereen in Nederland zullen treffen. De koopkrachteffecten van het pakket zijn evenwichtig over huishoudens verdeeld. De omvang van het pakket bedraagt afgerond 12,1 miljard aan saldoverbeterende maatregelen in 2013, bestaande uit 3,5 mld. netto ombuigingen op de uitgaven en 8,5 mld. netto lastenverzwaringen. Enkele omvangrijke maatregelen, zoals een BTW-verhoging en een nullijn voor ambtenaren, zijn primair bedoeld om het tekort op korte termijn fors terug te brengen. Daarnaast wordt een aantal hervormingen in gang gezet die op termijn de economische structuur versterken en de overheidsfinanciën verbeteren. Het gaat daarbij om modernisering van de arbeidsmarkt, versneld verhogen van de pensioenleeftijd, hervorming van de woningmarkt, efficiëntere zorgverlening. Ook leveren de maatregelen een significante bijdrage aan de aanpak van problemen op het terrein van klimaat en energie.

maatregelen		2013
Sociale zekerheid		-1.366
Versnelling AOW-leeftijdsvrhoging en koppeling aan levensverwachting en aanpassing van het Witteveenkader		-144
Beperken vitaliteitspakket (onderdeel hervorming pensioen AOW)		-815
<i>wv. Niet invoeren werkbonus werknemers</i>		-542
<i>wv. Afschaffen werkbonus werkgevers voor het in dienst hebben van 62-plussers</i>		-185
<i>wv. Mobiliteitsbonussen</i>		-45
<i>wv. Korting koopkrachtenvelop</i>		-43
Hervorming WW/ontslag		-495
Kinderopvang/kinderbijslag		0
Afschaffen huishoudinkomenstoets in de WWB		54
Geen doorgang van het wetsvoorstel Werken naar vermogen		34
Modernisering Ziektewet		0
Zorg		-1.402
<i>Curatieve zorg</i>		
Preventieve en palliatieve zorg		100
Rollator en overige eenvoudige mobiliteitshulpmiddelen uit het basispakket		-20
Verhogen eigen risico tot €350		-800
Eigen bijdrage per ligdag €7,50		-55
25% eigen bijdrage gehoortoestellen		-27
Bestuurlijk akkoord curatieve GGZ		-75
Verzachten eigen bijdrage GGZ		55
Onderzoek medisch specialisten		0
Aanpassen tarieven kaakchirurgie		0
Gelijkschakeling vergoedingsbedrag vervolgoopleidingen (opleidingsfonds)		-15
<i>Langdurige zorg</i>		
Extramuraliseren ZZP 1-3		-20
Verlagen groei ruimte tot niveau demografie		-150
Onder contracteer ruimte brengen van bovenbudgettaire vergoedingen		-40
Ongedaan maken verhoging ZZP-tarief GGZ en GHZ		-280
Ongedaan maken tariefsverhoging 5% PGB intramuraal		-30
Verlaging vergoeding vervoerskosten instellingen		-150
Verhogen vermogensinkomensbijtelling AWBZ		-120
Persoonsgebondenbudgetten		150
Besparingsverlies beperken doelgroep AWBZ		60
Besparingsverlies overheveling functies dagbesteding en begeleiding naar Wmo		80
<i>Overig</i>		
Overheveling functies dagbesteding en begeleiding naar de WMO		0
Beperken doelgroep AWBZ		0
Btw heffing niet-BIG geregistreerden		-65
Dichten fiscale weglek zorgmaatregelen		0
Woningmarkt		1.206
Woningmarkt; annuitair aflossen 30 jaar, KEW, LTV in stappen naar 100 (5,4 mld. struc)		-13
Overdrachtsbelasting woningen structureel 2%		1.200
Huur		-13
Huurtoeslag		32
Onderwijs		95
Terugdraaien prestatiebeloning onderwijs		-10
Meevaller leerlingenraming		-100
Terugdraaien Passend onderwijs		100
Extra middelen voor leraren		75
Intensivering Onderwijs		30
Niet invoeren MBO leeftijdsgrens 30 jaar voor bekostiging		80
Vereenvoudiging kwalificatiestructuur en kwaliteitsverbetering		-80
Studeren is investeren		0

Vergroening	-1.887
wv aanpassen onbelaste km vergoeding	-1.375
<i>Afschaffen vrijstelling woon-werkverkeer</i>	-1.300
<i>Afschaffen gerichte vrijstellingen kosten van vervoer</i>	
<i>Maatregel auto van de zaak</i>	-75
<i>Vergroting vrije ruimte in werkkostenregeling</i>	
wv aardgas, kolen, rode diesel, leidingwater, eurovignet	-890
<i>Verhoging EB aardgas</i>	-365
<i>Kolenbelasting</i>	-115
<i>Afschaffen rode diesel</i>	-250
<i>Niet afschaffen leidingwaterbelasting</i>	-126
<i>Niet afschaffen eurovignet</i>	-34
Terugsluis vergroeningsmaatregelen	
Intensivering duurzame economie	175
Heffingskorting groen beleggen 0,7%, afschaffen overige +vrijst.	3
Intensivering natuur	200
Veiligheid	186
Doorberekenen kosten voetbalwedstrijden	-30
Terugdraaien wetsvoorstel Griffierechten	240
Dierenpolitie -> gewone politie	0
Terugdraaien opbrengst licenties	10
Elektronische detentie en versoberen gevangenisregime	-34
Collectieve sector	-4.115
Additionele nullijn ambtenaren (incl. politici en Hoge Colleges van Staat) voor 2 jaar	-1.680
Bevriezen belastingschijven, heffingskortingen plus excessieve vertrekbonussen	-1.230
Departementale taakstelling	-875
Medeoverheden	PM
Infrastructuur	-430
Openbaar vervoer en intensivering regionaal spoor	100
Handhaven OS 0,7%	0
Overige belastingen en premies	-4.776
Verdubbeling bankenbelasting	-600
BTW 2% punt omhoog per 1/10 2012	-4.060
Pakket terugsluis btw-verhoging	1.500
BTW podiumkunsten en kunstvoorwerpen naar 6%	90
Compensatie via tarief 1e en 2e schijf en AOF voor lagere zorgpremies	0
Beperking aftrek deelnemingsrente	-150
Tijdelijke werkgeversheffing boven 150.000 euro en tarief excessieve vertrekbonussen	-500
Lasten bedrijfsleven	-430
<i>wv inhouden ULB envelop werkgevers</i>	-80
<i>wv inhouden incidentele envelop</i>	-350
Alcohol/tabak/frisdranken	-626
<i>Niet afschaffen belasting op alcoholvrije dranken</i>	-155
<i>Accijnsverhoging tabak</i>	-371
<i>Accijnsverhoging alcohol</i>	-100
Totaal	-12.059

Sociale Zekerheid

Versnelling verhoging AOW leeftijdsverhoging en koppeling aan levensverwachting

Nederland vergrijsst en ontgroent. Hierdoor zal de beroepsbevolking gaan krimpen. Bovendien stijgt de levensverwachting: elke generatie leeft langer dan de vorige. Sinds de invoering van de AOW in de jaren vijftig is de levensverwachting van gepensioneerden gestegen met 5 jaar en tussen nu en 2040 zal de levensverwachting nog verder toenemen. Dit alles betekent dat de AOW door steeds minder werkenden gefinancierd moet worden. Bovendien dwingt de krimp van de beroepsbevolking ons tot een nieuwe kijk op de arbeidsmarkt. Langer doorwerken is onvermijdelijk. Alleen daarmee kan, ook voor toekomstige generaties, het draagvlak voor onze sociale voorzieningen worden veiliggesteld.

In 2011 heeft het kabinet met de sociale partners een Pensioenakkoord afgesloten. In dit akkoord werd overeengekomen dat de AOW-leeftijd in 2020 zou worden gekoppeld aan de ontwikkeling van de levensverwachting, waarbij de leeftijd in 2020 naar 66 zou gaan en in 2025 naar 67. Hiertoe heeft het kabinet ook een wetsvoorstel ingediend. De overheidsfinanciën zijn sinds het sluiten van het akkoord sterk verslechterd. Dit heeft onvermijdelijk ook consequenties voor het tempo waarin maatregelen moeten worden genomen. Daarom verhoogt het kabinet de AOW leeftijd al geleidelijk vanaf 2013.

Eerdere invoering van de verhoging de AOW-leeftijd kan tijdelijke overbruggingsproblemen veroorzaken voor mensen die weinig voorbereidingstijd hebben en weinig mogelijkheden hebben het verlies te compenseren. Daarom wordt een viertal overgangsmaatregelen genomen om de overbrugging voor de mensen met weinig voorbereidingstijd te versoepelen:

- Ten eerste wordt de verhoging van de AOW-leeftijd geleidelijk ingevoerd, zodat de overbruggingsproblemen voor de groep met weinig voorbereidingstijd sterk worden beperkt. In onderstaande tabel is dit uitgewerkt (verhoging in maanden):

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	1	1	2	2	2	3

Het overbruggingsprobleem wordt met dit verzachte invoerpad aanzienlijk verkleind voor mensen die het dichtst tegen hun pensioen aanzitten.

- Er komt voor de eerste jaren een voorschotfaciliteit. Deze faciliteit biedt de mogelijkheid om een voorschot op de AOW te krijgen vanaf de 65^e verjaardag. Hiermee kunnen mensen een eventueel inkomensgat overbruggen. Daarbij geldt dat het eerder opgenomen bedrag over een vastgestelde termijn (maximaal 1,5 jaar bij 3 maanden voorschot in 2015) dient te worden terugbetaald.
- In situaties van onvoldoende middelen om in het bestaan te voorzien tot de AOW/gerechtigde leeftijd kan door mensen die aan de voorwaarden voldoen altijd een beroep gedaan worden op de (bijzondere) bijstand, die geregeld is in de WWB. De uitvoerders van de sociale zekerheid zullen erop worden geattendeerd dat de groep ouderen met weinig voorbereidingstijd mogelijk extra aandacht en ondersteuning nodig heeft.
- De partnertoeslag zal enkele maanden langer doorlopen. Hierdoor wordt voorkomen dat mensen door dit wetsvoorstel opeens niet meer de partnertoeslag ontvangen, terwijl zij daar wel op rekenen.

In 2014 wordt de pensioenrichtleeftijd in het Witteveen kader aangepast naar 67 jaar in 2014. Daarna wordt deze gekoppeld aan de levensverwachting. Verdere verhoging zal plaatsvinden in

stappen van één jaar, 10 jaar voorafgaand aan geraamde toename levensverwachting met één jaar. De derde pijler, de fiscale oudedagsreserve en deelnemingsjarenpensioen worden op overeenkomstige wijze ingeperkt. De verhoging van de AOW uit de afbouw van de ouderenkortingen gaat niet door; die blijven dus bestaan. De maximale opbouwpercentages worden verlaagd met 0,1% in 2014 (wordt 1,9% eindloon; 2,15% middelloon).

Beperken Vitaliteitspakket

De voor 2013 voorziene invoering van de nieuwe werkbonus voor oudere werkenden, in aanvulling op de arbeidskorting, wordt niet doorgevoerd. Deze zou in 2013 de doorwerkbonus vervangen. Beide regelingen vervallen waardoor oudere werkenden vanaf 2013 dezelfde heffingskorting voor werken krijgen als jongere werkenden. De opbrengst van het afschaffen van deze werkbonus loopt in de tijd op, omdat de regeling in de toekomst zou worden uitgebreid.

De werkbonus voor werkgevers voor het in dienst hebben van 62-plussers wordt afgeschaft. De mobiliteitsbonus voor 55-plussers wordt niet ingevoerd. Daarnaast geldt er een taakstellende besparing op de overige mobiliteitsbonussen (mobiliteitsbonussen voor uitkeringsgerechtigden 50+ en arbeidsgehandicapten). Tenslotte wordt de koopkrachtenvelop eenmalig gekort.

Hervorming WW/ontslag

- De Nederlandse arbeidsmarkt kent internationaal gezien een lage werkloosheid en een hoge arbeidsparticipatie. Qua arbeidsmobiliteit schiet de Nederlandse arbeidsmarkt echter tekort, zeker voor oudere werknemers. Dit heeft onder andere te maken met het niveau van ontslagbescherming voor werknemers met een vast contract. Daar komt bij dat er sprake is van onvoldoende activering en omscholing bij ontslag. Tot slot is het ontslagsysteem onnodig complex en daarmee kostbaar. De verschillende routes voor ontslag (UWV en kantonrechter) leiden bovendien tot ongelijke behandeling in soortgelijke gevallen.
- De voorstellen in het Lenteakkoord adresseren deze problemen. De plannen bevatten drie hoofdelementen:
 1. Ten eerste gaan werkgevers betalen voor de eerste 6 maanden WW.
 2. Ten tweede komt er één eenduidig ontslagstelsel met lagere ontslagvergoedingen.
 3. En tot slot komt er een individueel recht op scholing bij ontslag, gefinancierd uit de ontslagvergoedingen.
- De maatregelen dragen bij aan het verminderen van de tweedeling op de arbeidsmarkt tussen werknemers met een vast contract en werknemers zonder vast contract. Werkgevers zullen hierdoor sneller geneigd zijn om mensen op basis van een vast contract aan te nemen. Het levert eveneens een bijdrage aan de arbeidsmobiliteit van ouderen.
- De gecombineerde hervorming van de WW en het ontslagrecht betekent eveneens dat de werkgeversuitgaven bij het beëindigen van dienstverbanden anders worden aangewend: tegenover het feit dat werkgevers maximaal de eerste zes maanden gaan betalen staat dat de ontslagvergoedingen worden beperkt. Het betalen van de eerste zes maanden van de WW levert een belangrijke bijdrage aan het herstel van de overheidsfinanciën.
- Het ontslagrecht en de WW worden op deze manier activerend ingezet ten behoeve van scholing en toeleiding naar een andere baan en gericht op het snel vinden van nieuw werk. Het feit dat de werkgever maximaal de eerste 6 maanden van de WW betaalt geeft hem een belang om de werknemer actief te ondersteunen en begeleiden bij het vinden van nieuw werk. De werknemer krijgt een ontslagvergoeding, die vormgegeven wordt als een aanspraak op scholing of VVNW-trajecten en die ondersteunt bij het vinden van nieuw werk. Het wegvallen van hoge ontslagvergoedingen voor ouderen betekent dat deze niet meer gebruikt kunnen worden als brug naar pensioen.
- Tot slot komt er één eenduidige ontslagroute voor iedereen (-civielrechtelijk repressief stelsel met een verplichte hoorprocedure in het bedrijf). Hiermee wordt voorkomen dat werknemers in soortgelijke gevallen verschillend worden behandeld, al naar gelang de route die de werkgever bewandelt. Ook de uitvoeringskosten en administratieve lasten worden door het nieuwe stelsel gereduceerd.

- Omdat bovenstaande hervormingen pas in 2014 effectief worden (met een budgettair beslag van 750 mln. in 2014 en 1 mld. structureel), wordt in 2013 de premie voor werkgevers tijdelijk verhoogd. Dit zorgt in 2013 voor 500 mln. extra inkomsten.
- Begin juni ontvangt de Tweede Kamer een hoofdlijnennotitie met een nadere uitwerking van de maatregelen.

Aanpassing Kinderopvang/Kinderbijslag

Bij de kinderopvangtoeslag zal overeenkomstig het regeerakkoord per 2013 de vaste voet in de eerste kindtabel lineair afgebouwd worden naar nul bij een inkomen van 118.111 euro. De voorgenomen vaste eigen bijdrage van 15 euro per maand per huishouden wordt vervangen door een proportionele verlaging van de subsidiepercentages van de eerste kindtabel. Dit gebeurt budgetneutraal. Zoals reeds aangekondigd in de begroting van 2012 zal de Kinderbijslag per 1 januari 2013 en per 1 januari 2014 niet worden geïndexeerd.

Afschaffen Huishoudinkomenstoets in de WWB

Deze maatregel uit het regeer- en gedoogakkoord (onderdeel van het WWB pakket) wordt teruggedraaid. De huishoudinkomenstoets wordt met terugwerkende kracht per 1 januari 2012 afgeschaft. Eventuele uitvoeringskosten voor het afschaffen van de toets komen voor rekening van de gemeenten.

Geen doorgang wetsvoorstel Werken naar vermogen

De Wet Werken naar Vermogen kan niet meer op steun van een meerderheid in de Kamer rekenen. Dit leidt tot besparingsverliezen. De besparingsverliezen worden beperkt door de vrijval van: de gereserveerde RUD-middelen, de herstructureringsfaciliteit WSW en een deel van de mobiliteitsbonussen door het niet uitbreiden van de doelgroep.

Zorg

Een kwalitatief goede en toegankelijke gezondheidszorg is voor iedereen van belang. Om dit in stand te kunnen houden is het noodzakelijk dat de zorg ook betaalbaar blijft. Om de betaalbaarheid van de zorg voor de toekomst beter te waarborgen worden er daarom in 2013 zowel op het terrein van de curatieve zorg als op het terrein van de langdurige zorg noodzakelijke maatregelen genomen. Binnen de gezondheidszorg verdienen ouderen, langdurig zieken en gehandicapten bijzondere aandacht, aangezien het hier gaat om mensen die meer afhankelijk zijn van zorg. Maatregelen die ingrijpen op deze zorg vragen daarom een zorgvuldige afweging. Met het Lenteakkoord is getracht om zowel hervormingen te introduceren die aansluiten bij de wensen van de cliënt als om de betaalbaarheid van de zorg te verbeteren.

Curatieve zorg

Preventieve en palliatieve zorg en verkleining basispakket

Voor preventie en palliatieve zorg wordt vanaf 2013 structureel 100 mln. extra uitgetrokken. Naast de overheid heeft de burger ook zelf een verantwoordelijkheid. Zorg waarvan de kosten te overzien zijn en die min of meer bij het dagelijks leven behoort kunnen burgers zelf dragen. Daarom is besloten om het advies van het College voor zorgverzekeringen op te volgen door de rollator en andere eenvoudige mobiliteitshulpmiddelen uit het pakket te schrappen. De besparing die hiermee gerealiseerd wordt is 20 mln.

Eigen betalingen (eigen risico van 235 euro naar 350 euro met compensatie via zorgtoeslag, eigen bijdrage per ligdag van 7,50 euro, eigen bijdrage hoortoestellen)

Om de burger meer bewust te maken van de kosten van de zorg die onder het pakket vallen en zijn keuzemogelijkheden hierin wordt het eigen risico per 2013 verhoogd van 235 euro naar 350 euro. Dit is een beleidsmatige verhoging met 115 euro. Volledige compensatie voor personen met een laag inkomen wordt gegeven via de zorgtoeslag. Deze gaat voor lage inkomens met 115 euro omhoog. Daarnaast gaan personen die in een instelling voor medisch specialistische zorg verblijven een eigen bijdrage van 7,50 euro per ligdag betalen als compensatie voor niet-zorgkosten (voeding en verblijf).

In 2013 worden de aanspraken t.a.v. gehoortoestellen functioneel omschreven en vervalt de huidige maximum vergoeding. Verzekeraars hebben aangegeven zo in staat te zijn tot scherper inkopen. Dit leidt naar verwachting tot een fors lagere gemiddelde prijs voor hoortoestellen. En een eigen bijdrage van 25% voor gehoortoestellen wordt geïntroduceerd, maar door de functionele omschrijving en het vervallen van de maximum vergoeding is de verwachting dat consumenten gemiddeld minder eigen bijdrage gaan betalen dan ze op dit moment doen.

Verzachten eigen bijdrage GGZ en bestuurlijk akkoord

Voor de curatieve GGZ is besloten om de eigen bijdrage te verminderen door compensatie te bieden voor kwetsbare groepen. Hierdoor wordt gegarandeerd dat de curatieve GGZ ook voor hen goed toegankelijk blijft. Tegelijkertijd wordt ook van aanbieders in deze sector verwacht dat ze verantwoordelijkheid nemen voor het beperken van de stijgende zorguitgaven. Er wordt daarom een bestuurlijk akkoord met de veldpartijen in de curatieve GGZ gesloten. Onderdeel van dit akkoord is dat er een opbrengst ontstaat van 75 mln. in 2013 oplopend tot structureel 100 mln. vanaf 2014. Van deze opbrengst zal 15 mln. ingezet worden om de eigen bijdrage in de GGZ verder te verzachten.

Medisch specialisten

Er zal onderzoek worden gedaan naar de wijze waarop de norminkomens van medisch specialisten meer in lijn gebracht zouden kunnen worden met hun collega's in andere landen. De onderzoeksopdracht valt uiteen in twee delen: een beschrijvende analyse van de relatieve inkomenspositie van Nederlandse specialisten en een inventarisatie van beleidsopties om de inkomens van Nederlandse specialisten meer in lijn te brengen met hun collega's in andere landen.

Het onderzoek zal uiterlijk 1 september 2012 worden opgeleverd, in elk geval voor het deel dat ziet op de inventarisatie van beleidsopties.

De kaakchirurgen vallen niet onder de afspraken met de medisch specialisten (beheersmodel medisch specialisten en bestuurlijk hoofdlijnenakkoord ziekenhuizen). Daarom is voor deze groep besloten het honorariumdeel van de te declareren maximumtarieven door de Nederlandse Zorgautoriteit te herijken. Hiervoor is per 2014 een taakstellende besparing van 20 mln. ingeboekt. En als laatste gaat er stapsgewijs toegewerkt worden naar het gelijkschakelen van de vergoeding voor (medisch) specialistische vervolgoopleidingen daar waar het vergoedingsbedrag nu afhankelijk is van het soort opleidingsinstelling en het aantal aio's dat ze in opleiding hebben.

Langdurige zorg

Zorg dicht bij huis (extramuraliseren)

De AWBZ-zorg zal verder worden hervormd. Deze hervorming houdt in dat de huidige lichte intramurale zorg vanaf 1 januari 2013 voor nieuwe cliënten niet meer vanuit instellingen wordt geboden. Cliënten worden voortaan in de eigen omgeving geholpen. Dit sluit aan bij het concept van zorg in de buurt en speelt in op de wens van de cliënt om zolang mogelijk vanuit eigen huis verzorgd te worden. De zorg voor cliënten blijft gelijk aan de zorg die soortgelijke cliënten ontvangen in instellingen. Hierdoor wordt duurdere instellingszorg voorkomen en kan de zorg beter worden afgestemd op de wensen van de cliënt. In de ouderenzorg wordt bezien hoe door middel van aanvullende afspraken met de sector een impuls kan worden gegeven aan de vormgeving van deze extramurale zorg, bijvoorbeeld door extra inzet van wijkverpleegkundigen. Aangezien de extramuralisering over de gehele AWBZ breed wordt ingevoerd is rekening gehouden met een ingroeipad over meerdere jaren. Op deze manier kunnen cliënten wennen aan deze nieuwe ontwikkeling en krijgen zorgaanbieders de tijd om het huidige zorgaanbod aan te passen aan de al ingezette trend van meer zorg bij mensen thuis.

Afremmen van de uitgavengroei

Er zijn tevens enkele systeemkeuzes gemaakt die tot besparingen leiden. Zo wordt de kostenstijging in de AWBZ in 2013 beperkt tot de geraamde demografische groei van het zorggebruik. Dit geldt zowel voor de algemene AWBZ-middelen, als ook voor de bovenbudgettaire vergoedingen, waarvan de middelen vanaf 2013 bij de contracteerruimte worden betrokken. Deze vergoeding kan door instellingen worden aangevraagd voor cliëntgebonden hulpmiddelen.

Voorts worden per 2013 de intramurale tarieven in de GGZ en de gehandicaptensector en de pgb-tarieven voor verblijfsgeïndiceerden neerwaarts bijgesteld. De normtarieven voor vervoer van en naar instellingen voor dagbesteding en behandeling in groepsverband worden geharmoniseerd. De vermogensinkomensbijtelling wordt verhoogd; daarmee wordt van vermogende cliënten gevraagd om meer bij te dragen aan de zorg die zij ontvangen.

Overig

Enkele geplande maatregelen voor de langdurige zorg worden met dit akkoord niet meer doorgevoerd of aangepast. Dit geldt voor de overheveling van de functie begeleiding naar de gemeenten vanaf 2013. De maatregel 'beperken doelgroep AWBZ' (IQ-maatregel) die een structurele besparing van 250 mln. moest realiseren, wordt ingetrokken. Tenslotte wordt de pgb maatregel met ingang van 2013 verzacht. Hiervoor is structureel 150 mln. beschikbaar.

BTW op BIG

Met ingang van 1 januari 2013 zal de btw-vrijstelling voor gezondheidskundige verzorging van de mens door zorgverleners met de vereiste beroepskwalificaties beperkt worden tot die gezondheidskundige diensten die worden uitgevoerd door een BIG-beroepsbeoefenaar en ook behoren tot de uitoefening van dat BIG-beroep.

Voor complementair werkende artsen betekent dit een fiscaal onderscheid tussen reguliere en alternatieve behandelingen, de vrijstelling voor psychologische diensten wordt beperkt tot alleen

door GZ-psychologen geleverde diensten. Voor pedagogen, osteopaten, acupuncturisten en chiropractoren eindigt de vrijstelling. De kinder- en jeugdpsycholoog (inclusief specialist), de psycholoog arbeid en gezondheid en de orthopedagoog-generalist (en specialist) zijn weliswaar niet BIG maar wel gelijkwaardig aan de BIG-geregistreerde dienstverleners en behouden dus de vrijstelling.

Fiscale doorwerking zorgmaatregelen

Het Zvw-basispakket wordt taakstellend versoberd. Zonder nadere maatregelen lekt een deel van de hiermee beoogde besparing weg via de specifieke uitgaven in de fiscaliteit doordat de niet meer voor vergoeding in aanmerking komende kosten aftrekbaar worden. Dit wordt voorkomen door deze kosten ook niet meer in de specifieke uitgaven in aftrek toe te laten.

Woningmarkt

Er wordt op de woningmarkt voorzien in maatregelen op de koop- en huurmarkt. Ook wordt het overdrachtsbelastingtarief voor woningen permanent verlaagd tot 2%. De Nederlandse Bank en het CPB zullen worden gevraagd een inschatting te maken van de te verwachten effecten op de woningmarkt naar aanleiding van deze maatregelen.

1) Koop: annuïtair aflossen 30 jr, KEW, LTV in stappen naar 100%

- Vanaf 1 januari 2013 is voor nieuwe hypotheekleningen de betaalde rente alleen aftrekbaar als het een lening betreft die gedurende de looptijd volledig en ten minste annuïtair wordt afgelost.
- De box 1 vrijstelling voor de KEW blijft gehandhaafd voor bestaande hypotheekleningen.
- De hypotheekrenteaftrek blijft ongewijzigd voor bestaande hypotheekleningen.
- De aflosperiode met renteaftrek blijft voor iedereen 30 jaar.
- De Loan-to-Value ratio (bepalend voor de maximale omvang van de hypotheek ten opzichte van de woningwaarde) wordt vanaf 2013 geleidelijk verlaagd van 106% (inclusief overdrachtsbelasting) naar 100% (inclusief overdrachtsbelasting). Om met name starters tegemoet te komen en de tijd te geven om vermogen op te bouwen gebeurt deze afbouw in zes stappen van 1% punt per jaar, waardoor in 2018 100% wordt bereikt. Als uitzondering wordt het mogelijk de LTV ten behoeve van duurzame, energiebesparende investeringen te verhogen met het voor de investeringen benodigde bedrag en voor zover deze leiden tot lagere woonlasten, tot maximaal 106% LTV ("explainregeling"). Bij energiebesparende voorzieningen mag daarnaast conform de gedragscode hypothecaire financiering worden afgeweken van de inkomensnorm.
- Deze maatregelen leiden tot een opbrengst van 13 mln. in 2013 en op langere termijn een opbrengst van 5,4 mld.
- Het pakket beoogt een langdurende zekerheid te geven omtrent de fiscale behandeling van de eigen woning en bij te dragen aan het herstel van vertrouwen op de woningmarkt.
- De maatregelen worden opgenomen in een apart wetsvoorstel bij het pakket Belastingplan 2013.

2) Overdrachtsbelasting woningen structureel 2%

- De tijdelijke verlaging van het overdrachtsbelastingtarief voor woningen van 6% naar 2% die op basis van de huidige wetgeving afloopt op 1 juli 2012 zal met ingang van die datum structureel worden gemaakt. Tegelijkertijd met verzending van de Voorjaarsnota zal, vooruitlopend op wetgeving, een beleidsbesluit worden gepubliceerd waarin wordt goedgekeurd dat het 2%-tarief ook na 30 juni 2012 mag worden gehanteerd.

3) Huur:

- De in het regeerakkoord voorziene heffing van BZK voor verhuurders wordt vormgegeven als verhuurderbelasting welke voor 31-12-2012 bij wet geregeld moet zijn. Hiervoor zal een apart wetsvoorstel bij het pakket Belastingplan 2013 ingediend worden, gelijktijdig met het wetsvoorstel rondom annuïtair aflossen.
- De voorziene verhuurdersbelasting wordt al per 1-1-2013 ingevoerd met een beoogde opbrengst in 2013 van 13 mln. en vanaf 2014 773 mln. De opbrengst in 2013 is evenwichtig in relatie tot de opbrengst van de maatregelen in de koopmarkt in dat jaar.
- Als additionele prikkel om scheefwonen tegen te gaan, krijgen verhuurders de mogelijkheid om vanaf 2013 de huren voor huurders met een inkomen van 33.000 - 43.000 euro per jaar met 1% + inflatie te verhogen.
- De verhuurderbelasting zal ten behoeve van de uitvoeringskosten en administratieve lasten zo simpel mogelijk worden vormgegeven.

Er zijn daarnaast extra waarborgen ingebouwd ten behoeve van de privacybescherming van de inkomensgegevens die verhuurders nodig hebben voor het bepalen van een mogelijke extra

huurverhoging: zo krijgen verhuurders uitsluitend een signaal in welke inkomenscategorie een huishouden valt, waarbij geen persoonsgegevens worden verstrekt en de inkomensindicatie niet aan individuele personen kan worden gekoppeld. Bezwaar en beroep rondom de hoogte van het inkomen loopt via de reguliere kanalen bij de Belastingdienst. Door de ervaring van de Belastingdienst met dergelijke privacygevoelige gegevens is deze hiermee maximaal gewaarborgd. Het CBP houdt conform de wet bescherming persoonsgegevens toezicht op het proces. Dit betreft dan de aanlevering van de inkomenscategorie per huishouden door de Belastingdienst en de verwerking daarvan door de verhuurders.

Huurtoeslag

De Huurtoeslag laat een tegenvaller zien die oploopt van 114 mln. in 2013 tot 214 mln. in 2017. Er worden maatregelen getroffen binnen de Huurtoeslag voor een bedrag van 60 mln. vanaf 2013. Voor het overige deel van de huurtoeslagproblematiek wordt niet omgebogen binnen de regeling.

Onderwijs

Onderwijs

De focus van het onderwijsbeleid is en blijft gericht op kwaliteit. Voor versterking van de kwaliteit van het onderwijs is een extra bedrag van 30 mln. beschikbaar, en voor versterking van de kwaliteit van leraren en schoolleiders een extra bedrag van 75 mln. Ten aanzien van de invoering van passend onderwijs zal de ombuiging op het passend onderwijs niet doorgezet worden, en zal voor de doorvoering van de stelselwijziging passend onderwijs één jaar extra beschikbaar komen. De toekomstige middelen die beschikbaar zijn voor prestatiebeloning zullen worden ingehouden. De maatregel "MBO invoeren leeftijdsgrens 30 jaar voor bekostiging", waardoor de publieke bekostiging voor mbo-studenten van 30 jaar en ouder stopgezet zou worden, zal geen doorgang vinden. Het wetsvoorstel "bevorderen van meer doelmatige leerwegen in het beroepsonderwijs en het moderniseren van de bekostiging van het beroepsonderwijs" ter realisatie van de ambities uit het Actieplan 'Focus op Vakmanschap' blijft inhoudelijk ongewijzigd, maar de ombuiging "MBO vereenvoudiging kwalificatiestructuur, tegengaan vertraging, verkorten en intensiveren (doorlopende) leerlijnen, kenniscentra breder organiseren" en de intensivering "MBO kwaliteit" worden beiden één jaar vertraagd met het oog op een goed invoeringstraject, met een aanpassing in het kasritme tussen 2013 en 2014. Ten aanzien van het studiefinancieringsstelsel is besloten om invoering van een sociaal leenstelsel in de masterfase en verlenging van de aflossingstermijn van studieleningen van 15 naar 20 jaar nu niet door te voeren, maar daarover te besluiten na de komende verkiezingen; wel zal conform het huidige wetsvoorstel het recht op de reisvoorziening worden ingekort ("Geen ov-jaarkaart langstudeerders").

Media

De stelselwijziging van de publieke omroep, gericht op een efficiënter omroepstelsel met behoud van de kwaliteit van het media-aanbod, wordt doorgezet conform het ingezette beleid. Na de komende verkiezingen kan besloten worden over extra middelen voor kwaliteit en programma's.

Vergoening

Afschaffen vrijstelling voor woon-werkverkeer

Met ingang van 1 januari 2013 kunnen de reiskostenvergoedingen voor het woon-werkverkeer niet meer onbelast worden verstrekt. Dit geldt voor alle vervoerswijzen zoals auto, openbaar vervoer en fiets. De fiscaal gunstige behandeling van de fiets in de werkkostenregeling blijft gehandhaafd. Het percentage van de werkkostenregeling gaat van 1,4% in 2012 naar 1,6% in 2013 en loopt op naar 2,1% vanaf 2014. Hierdoor is er meer ruimte voor werkgevers om maatwerk te bieden bij het vergoeden van kosten.

De vergoeding voor de zakelijke reizen, eveneens voor alle vervoerswijzen, kan in 2013 nog wel onbelast worden vergoed, de huidige regeling blijft voor die maatregelen gehandhaafd. Met ingang van 1 januari 2014 wordt het budgettaire beslag (600 mln.) van de onbelaste reiskostenvergoeding voor zakelijke reizen toegevoegd aan de vrije ruimte van de werkkostenregeling. Vanaf deze datum vervalt dan de gerichte vrijstelling voor deze kosten. De vergoeding van de zakelijke reizen dient dan plaats te vinden vanuit de vrije ruimte van de werkkostenregeling. Overigens zullen de verstrekkingen vanwege de werkgever voor zakelijke reizen, bijvoorbeeld het treinkaartje dat door de werkgever is aangeschaft en wordt verstrekt aan de werknemer ten behoeve van een dienstreis, op nihil worden gewaardeerd waardoor deze onbelast blijven. Deze komen dus niet ten laste van de vrije ruimte van de werkkostenregeling. De afschaffing van de vrijstelling zal bijdragen aan minder filedruk en minder CO₂-uitstoot.

Met ingang van 1 januari 2013 worden de woon-werkkilometers die worden gemaakt met de door de werkgever ter beschikking gestelde auto (de auto van de zaak of de leaseauto) aangemerkt als privékilometers en tellen daarom mee voor de vraag of er aanleiding is tot bijtelling. Bestaande gevallen worden geëerbiedigd. Dit overgangsrecht wordt momenteel uitgewerkt.

Verhoging Energiebelasting Aardgas

De aardgastarieven van de Energiebelasting worden over de gehele linie verhoogd. Dit slaat voor circa 50/50 neer bij burgers en bedrijfsleven. De tariefaanpassingen staan in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel: Aanpassing tarief energiebelasting aardgas

Aardgas	Tarief 2012	Voorstel tarief (centen)	Verhoging (centen)	Verhoging (%)
< 5000 m ³	16,67	18,22	1,55	9,3%
5.000 – 170.000 m ³	14,43	18,22	3,79	26,3%
170.000 – 1 mln m ³	4,00	4,30	0,30	7,5%
1 mln – 10 mln m ³	1,27	1,57	0,30	23,6%
>10 mln zakelijk	0,83	1,13	0,30	36,1%

Kolenbelasting

De huidige vrijstelling in de kolenbelasting voor elektriciteitsopwekking wordt afgeschaft.

Afschaffen rode diesel

Het huidige tariefverschil tussen rode diesel en "gewone" diesel (groot ongeveer 17 cent per liter) wordt met ingang van 1 januari 2013 weggenomen door de accijns van rode diesel op het niveau van de "gewone" diesel te brengen.

Niet Leidingwaterbelasting

De voor 2013 voorziene afschaffing van de leidingwaterbelasting vindt geen doorgang.

Niet afschaffen Eurovignet

De voor 2013 voorziene afschaffing van de belasting op zware motorrijtuigen (Eurovignet) vindt geen doorgang.

Terugsluis vergroeningsmaatregelen

De lastenverzwaringen als gevolg van de maatregelen in de aardgasheffing, kolenbelasting, rode diesel, leidingwaterbelasting en het Eurovignet worden vanaf 2014 teruggesteund via lastenverlichting. Dit wordt vormgegeven bij de begrotingsvoorbereiding 2014.

Intensivering Duurzame economie

Duurzaamheidspakket (in mln. €)	
Heffingskorting groen beleggen 0,7%	22
Schrappen overige heffingskortingen en vrijstellingen box 3	-19
Subsidiereregelingen zonnepanelen (15% subsidie bij aanschaf, urgentie vanaf 1 juli 2012)	30
Groene kennis en innovatie	10
Energiebesparing gebouwde omgeving, revolving fund	70
Milieuvriendelijke investeringen voor verduurzaming agrosector	20
Ondersteuning groene investeringen	10
Saldering (pilot in 2013, subsidie)	25
BES	10
Dekking tbv zonnepanelen subsidie in 2012	22
Totaal	200

Toelichting per maatregel

Heffingskorting groen beleggen 0,7%

De heffingskorting voor groen beleggen wordt gehandhaafd op het niveau 2012 (0,7%). Hiervoor is voor 2013 22 mln. geraamd. Vanaf 2014 gaat het om 52 mln.

Schrappen overige heffingskortingen en vrijstelling box 3

De overige heffingskortingen in box 3 (sociaal ethisch, cultureel en durfkapitaal) en de drie hieraan gerelateerde vrijstellingen worden per 1-1-2013 afgeschaft. In 2013 gaat het om 19 mln. Vanaf 2014 gaat het om een bedrag van 15 mln.

Subsidiereregelingen zonnepanelen (15% subsidie bij aanschaf, urgentie vanaf 1 juli 2012)

Er komt per 1 juli 2012 al een budget voor een tijdelijke subsidiereregeling voor investeringen in zonnepanelen voor kleinverbruikers (20 mln.). Kleinverbruikers kunnen een subsidie van 15% van de aanschafprijs ontvangen. Met deze regeling wordt het belang van opwekking duurzame energie dicht bij de mensen benadrukt. De subsidie eindigt in 2013.

Groene kennis en innovatie

In het nieuwe Meerjarig Europees Financieel Kader komt meer Europees budget voor groene kennis en innovatie beschikbaar (o.a. Horizon 2020) dan op dit moment gematched kan worden met Rijksmiddelen. Met deze extra middelen kan gebruik worden gemaakt van deze Europese middelen. Hiervoor is in 2013 10 mln. euro beschikbaar. Dit loopt op tot 30 mln. structureel vanaf 2014.

Energiebesparing gebouwde omgeving, revolving fund

Met energiebesparingsmaatregelen in de gebouwde omgeving kunnen de woon- en huisvestingslasten van Nederlandse huishoudens en bedrijven beter beheersbaar worden voor prijsstijgingen van energie en kunnen effecten van de hogere energiebelasting worden beperkt. Daarnaast levert deze maatregel een bijdrage aan de Europese klimaatdoelstelling. Dit budget (in 2013 70 mln., daarna 58 mln., via begroting BZK) is beschikbaar voor cofinanciering voor zowel grootschalige projecten (o.a. woningcorporaties, zorginstellingen, scholen en zwembaden) als voor particulieren. Via een volledig revolverend fondsconstructie komt het geld terug waarna het weer beschikbaar is voor investeringen. Het geheel kan worden opgezet in samenwerking met partijen uit de bouw-, de energie- en de financiële sector. Het fonds zal zo worden vormgegeven dat fluctuaties in het fonds het EMU-saldo en EMU-schuld niet beïnvloeden.

Milieuvriendelijke investeringen voor verduurzaming agrosector

Deze maatregel is onder meer gericht op investeringen op landbouwapparatuur (precisielandbouw e.d.) en duurzame bewaarplaatsen. De maatregelen hebben verder onder andere betrekking op de bewerking van dierlijke mest, emissiearm toedienen van meststoffen en het produceren van duurzame energie. Voor deze maatregelen is sprake van 50% EU-cofinanciering. Hiervoor is in 2013 20 mln. beschikbaar. Vanaf 2014 is dit 30 mln. structureel.

Ondersteuning groene investeringen

Financiers zijn bij projecten op het gebied van energiebesparing en duurzame energie soms terughoudend om financiering te verstrekken, bijvoorbeeld vanwege de onbekendheid met dergelijke projecten, de kleinschaligheid van projecten of een te hoog risicoprofiel van de individuele projecten. Daardoor komen op zichzelf rendabele opties voor energiebesparing en duurzame energie soms niet van de grond. Met deze maatregel kan de financierbaarheid worden vergroot door bijvoorbeeld de oprichting van een stichting die de veelal kleinschalige projecten bundelt, deze valideert op toegevoegde waarde en haalbaarheid en het financieringsproces ondersteunt. In 2013 is hiervoor een startsubsidie van 10 mln. beschikbaar (begroting EL&I). Na 2 jaar zal de maatregel worden geëvalueerd.

Saldering (pilot in 2013, subsidie)

In de Tweede Kamer bestaat een brede wens om te onderzoeken op welke manier saldering van de energierekening ook buiten 'eigen dak' (o.a. flats of boerenschuur) via de uitgavenkant mogelijk is die ook houdbaar is voor overheidsfinanciën. Dit onderzoek zal op korte termijn plaatsvinden. Op basis van dit onderzoek zal in 2013 een pilot worden gestart. Structureel is voor deze maatregel 10 mln. vanaf 2014 beschikbaar.

BES

Via een bijzondere uitkering worden er middelen beschikbaar gesteld voor projecten voor behoud en beheer van natuur op de BES-eilanden. Vanaf 2013 is 10 mln. per jaar beschikbaar.

Dekking tbv zonnepanelen subsidie in 2012

De subsidie voor zonnepanelen gaat al op 1 juli 2012 in. Dit wordt via een kasschuif uit 2013 gedekt.

Intensivering Natuur

Beheermaatregelen natuur(in mln.)	2013
Opheffen tekort SNL en verbetering van de regeling	30
Herstelbeheer maatregelen in stikstofgevoelige gebieden	20
Bijzondere beheeropgaven buiten de EHS	10
Hydrologische maatregelen	20
Afronden en inrichten robuuste natuurgebieden	120
Totaal	200

Opheffen tekort SNL en verbetering van de regeling

Het budget voor beheer (SNL) wordt verhoogd waardoor de mogelijkheden voor recreatie in de natuur verbeteren en het realiseren van de internationale verplichtingen mogelijk wordt. Het extra budget komt in ieder geval beschikbaar voor:

- beheervergoeding binnen en buiten EHS(inclusief nationale cofinanciering agrarisch natuurbeheer) zodat er een 84% normkostenfinanciering ontstaat.
- vergoeding voor beheer Recreatie om de Stadgronden in beheer bij het Rijk
- toeslag voor recreatie
- regeling voor toezicht en handhaving

Het budget wordt verdeeld conform de uitgangspunten van het decentralisatieakkoord. De betreffende middelen worden in het provinciefonds gestort. Het bedrag stijgt in 2014 naar 50 mln. en in 2015 70 mln. structureel.

Herstelbeheer maatregelen in stikstofgevoelige gebieden

Herstelbeheer is onmisbaar het realiseren van Europese topnatuur. Deze middelen worden daarom ingezet voor herstelbeheer conform de Programmatische Aanpak Stikstof Natura 2000 gebieden (geen stikstofuitstoot beperkende maatregelen). Projecten worden toegekend via het 6-jarig uitvoeringsprogramma Natura 2000 / PAS op basis van voorstellen van provincies en TBO's. Er zal een gezamenlijke afweging plaatsvinden op basis van een ecologische prioriteitsstelling.

Bijzondere beheeropgaven buiten de EHS

Unieke landschappen en soorten moeten behouden blijven. Dit budget is beschikbaar voor beheerkosten buiten de EHS tbv landschap met hoge natuurwaarden, leefgebieden en specifieke soorten (internationale verplichtingen). Het Rijk kent op basis van ecologische criteria projecten van initiatiefnemers toe op basis van ecologische prioriteitsstelling.

Hydrologische maatregelen

Er komen extra middelen beschikbaar voor hydrologische maatregelen omdat verdroging tegengaan één van de sleutels is voor het realiseren van Natura 2000 gebieden. I&M draagt aanvullend 10 mln. euro structureel bij in verband met Kaderrichtlijn Water (KRW)

verantwoordelijkheid. Projecten worden toegekend via het 6-jarig uitvoeringsprogramma Natura 2000 / PAS van rijk en provincies.

Afronden en inrichten robuuste natuurgebieden

Het realiseren van robuuste natuur moet samen met ondernemers en burgers worden opgepakt en kan ook de waterveiligheid vergroten. Deze middelen kunnen worden besteed op basis van een geïntegreerde gebiedsgerichte natuurontwikkeling.

Initiatiefnemers dienen projecten in bij het nog op te richten uitvoeringsprogramma natuurontwikkeling van rijk en provincies. Het rijk verdeelt de middelen op basis van de volgende criteria: snelle realisatie, grote ecologische waarde; relevantie in kader realisatie EHS; aansprekende gebieden; behoorlijke schaalgrootte en er is cofinanciering van andere partijen. Toekenning vindt plaats na advies van deskundigen. Dit bedrag daalt in 2014 naar 100 mln. en vanaf 2015 80 mln. structureel.

Veiligheid

Doorberekenen kosten voetbalwedstrijden

In het regeerakkoord is besloten de kosten van politie-inzet ten behoeve van vergunningsplichtige commerciële evenementen van incidentele aard door te berekenen. Deze maatregel wordt uitgebreid naar evenementen van structurele aard. Deze uitbreiding betreft voornamelijk voetbalwedstrijden.

Terugdraaien wetsvoorstel Griffierechten

De bij Regeerakkoord voorgenomen verhoging van de griffierechten gaat niet door. Om tekorten bij de Raad voor de Rechtspraak op te lossen was de datum van inwerkingtreding van de in het regeerakkoord aangekondigde verhoging van de griffierechten vervroegd van 1 januari 2013 naar 1 juli 2012. Het tekort dat hierdoor in 2012 ontstaat wordt door VenJ op de eigen begroting van alternatieve dekking voorzien.

Dierenpolitie

Het besluit uit het regeerakkoord tot aanstelling van 500 "animal cops" wordt teruggedraaid. De betreffende politiefunctionarissen zullen worden ingezet voor reguliere politietaken.

Terugdraaien Opbrengst licenties

De in het Regeerakkoord voorgenomen introductie van een licentie-fee (of veiling van) vergunningen voor de exploitatie van internetkansspelen en/of -loterijen wordt aan het volgende kabinet gelaten.

Electronische detentie en versoberen gevangenisregime

Het gevangeniswezen wordt versoberd. Deze versobering richt zich vooral op de begeleiding van gedetineerden die dusdanig kort gedetineerd zijn dat intensieve begeleiding minder zinvol is. Daarnaast zal meer gebruik worden gemaakt van meerpersoonscellen, wat in Nederland nog altijd minder gebeurt dan in veel omliggende landen. Deze versoberingen vinden plaats binnen de grenzen van de Penitentiaire Beginselen Wet. Daarnaast zal gebruik gemaakt worden van elektronische detentie of borgsommen ter vervanging van voorlopige hechtenis (indien er geen vluchtgevaar is) en bij korte gevangenisstraffen.

Collectieve Sector

Additionele nullijn ambtenaren (incl. Politici en Hoge Colleges van Staat) voor 2 jaar

Van iedereen wordt een bijdrage gevraagd. De lonen van ambtenaren (excl. zorg) die gefinancierd worden met collectieve middelen, worden bevroren gedurende een periode van twee jaar, ingaande 1 januari 2012. Deze komen bovenop de twee eerdere nullijnen uit 2010 en 2011. De tranches voor de loonbijstelling voor 2012 en 2013 worden ingehouden voor de contractloonstijging. Collectief bekostigde inkomens maken een substantieel onderdeel uit van de collectieve uitgaven (ruim 20%). De maximumduur van de wachtgeldregeling voor politici wordt per 1 september 2012 gelijkgesteld aan de maximum WW-duur.

Bevriezen belastingschijven

De belastingschijven en heffingskortingen worden bevroren door de inflatiecorrectie in de inkomsten- en loonbelasting voor het jaar 2013 achterwege te laten.

Departementale taakstelling

Er wordt een rijksbrede korting opgelegd van 875 mln. De verdeling is gebaseerd op de omvang en samenstelling van de departementale begrotingen (kader RBG-eng, stand Miljoenennota 2012).

(bedragen in mln.)	2013
Veiligheid en Justitie	118
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	47
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	340
Financiën	41
Defensie	84
Infrastructuur & Milieu/ IF	136
Economische Zaken, Landbouw en Innovatie	53
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	3
Volksgezondheid, Welzijn en Sport	41
BuZa (HGIS non-ODA)	13
Totaal	875

Medeoverheden

De groei van het gemeentefonds neemt af doordat de uitgavenverlagingen op de Rijksbegroting worden doorvertaald naar de medeoverheden: de trap-op-trap-af-systematiek. Daarnaast wordt voorgesteld om in 2013 verplicht schatkistbankieren zonder leenfaciliteit in te voeren voor gemeenten, provincies en waterschappen. Medeoverheden lopen door dit voorstel geen risico op hun uitzettingen. Depositotarieven en inleentarieven worden geharmoniseerd. Daarnaast leidt dit voorstel tot een verlaging van de EMU-schuld.

Infrastructuur

Het Infrastructuurfonds wordt verlaagd met 200 mln. Daarenboven vindt er een kasschuif van 230 mln. in 2013 naar 2014 en 2015 plaats. Er wordt niet gekort op het spoor en het Deltafonds.

Openbaar Vervoer en Intensivering Regionaal Spoor

Door het beschikbaar stellen van extra middelen voor de Brede Doeluitkering (BDU) (30 mln. voor de G3 en 45 mln. voor de rest van Nederland) worden de taakstellingen uit het regeerakkoord op de BDU (zowel de generieke taakstelling als de taakstelling uit hoofde van aanbesteding van het OV in de G3) deels verzacht. Daarnaast wordt voor regionaal spoor 25 mln. uitgetrokken om dit waar mogelijk te besteden aan de volgende lijnen: Valleilijn (Barneveld-Ede), Arnhem-Doetinchem, Zwolle-Wierden en Arnhem-Elst Tiel (ongedaan maken knip).

Handhaven Ontwikkelingssamenwerking 0,7%

De ODA prestatie blijft gehandhaafd op 0,7% BNP.

Overige belastingen

Verdubbeling bankenbelasting

De bankenbelasting wordt verdubbeld. Van de opbrengst van 600 mln. (vanaf 2012) is voor 2012 al 300 mln. bij het BP 2012 aangewend voor de tijdelijke verlaging van de overdrachtsbelasting. Het restant in 2012 van 300 mln. en de structurele opbrengst van 600 mln. leidt tot saldoverbetering.

BTW 2% punt omhoog per 1 oktober 2012

Het algemene BTW-tarief wordt in oktober 2012 met twee procentpunt verhoogd. Dit leidt tot extra belastinginkomsten van 1 mld. in 2012 en 4,1 mld. in 2013. Deze verhoging wordt vanaf 2013 in toenemende mate gecompenseerd door een lagere inkomstenbelasting, in het bijzonder voor werkenden met een lager inkomen (zie verderop). De opbrengst in 2012 wordt deels aangewend als dekking voor de structurele verlaging van de overdrachtsbelasting.

Terugsluis btw-verhoging: verlagen inkomstenbelasting

In 2013 zal 1,5 mld. van de opbrengst van de btw-verhoging worden teruggesluisd. Dit pakket is ingevuld conform onderstaande tabel.

Pakket terugsluis btw-verhoging 2013

Instrument	Maatregel	Budgettaire
Arbeidskorting grens 2 (naar WML)	- 473 euro	-0,05
Arbeidskorting maximum	+195 euro	-1,24
Arbeidskorting afbouw	+195 euro	0,12
Zorgtoeslag		-0,20
Normpercentage alleenstaande	-0,6%-punt	
Normpercentage meerpersoonshuishouden	-0,4%-punt	
Afbouwpercentage	1,7%-punt	
Kindgebonden budget 2e kind	+ 75 euro	-0,04
Alleenstaande ouderenkorting	+60 euro	-0,07
Ouderenkorting	+70 euro	-0,12
Subtotaal terugsluis btw-verhoging		-1,60
Premiedeel heffingskortingen	Tijdsevenredig herleiden	0,10
Totaal pakket terugsluis btw-verhoging		-1,50

De arbeidskorting wordt aangepast zodat met ingang van 2013 het maximum al op WML-niveau wordt bereikt. Tevens wordt dit maximum verhoogd, behalve voor hoge inkomens. De zorgtoeslag gaat omhoog door verlaging van de normpercentages en wordt steiler met het inkomen afgebouwd. Ook het kindgebonden budget en de ouderenkorting gaan omhoog. In 2014 en 2015 zal het restant van de opbrengst uit de btw-verhoging in twee gelijke delen teruggesluisd worden via de tarieven in de inkomsten- en loonbelasting.

Personen die slechts een deel van het jaar verzekerd en premieplichtig zijn voor de volksverzekeringen, hebben nu voor het gehele jaar recht op het premiedeel van de heffingskortingen. Vanaf 2013 worden de heffingskortingen voor de premies voor de volksverzekeringen tijdsevenredig herleid naar rato van de tijd dat men verzekerd en premieplichtig is.

BTW podiumkunsten en kunstvoorwerpen per 1 juli naar 6%

Per 1 juli 2012 is op de podiumkunsten en kunstvoorwerpen en voorwerpen voor verzameling en antiques het verlaagde btw-tarief van toepassing. Tegelijkertijd met verzending van de Voorjaarsnota zal, vooruitlopend op wetgeving, een beleidsbesluit gepubliceerd worden waarin het overgangsrecht voor podiumkunsten is geregeld. Hierdoor zal op vooruitbetalingen vanaf publicatiedatum beleidsbesluit ten behoeve van voorstellingen op of na 1 juli 2012 het verlaagde btw-tarief toegepast mogen worden.

Compensatie via tarief eerste en tweede schijf en AOF voor lagere zorgpremies

Door de maatregelen in de Zvw-sfeer dalen de zorgkosten waardoor de zorgpremies automatisch dalen. Deze lastenverlichting voor burgers en bedrijven wordt gecompenseerd via een verhoging van het tarief in eerste en tweede schijf (burgers) en de AOF-premie (bedrijven). Dit wordt bij Prinsjesdag definitief vormgegeven.

Beperking aftrek deelnemingsrente

Er wordt een renteaftrekbeperking in de vennootschapsbelasting voorgesteld. Deze beperking is van toepassing op rente die verband houdt met een deelneming in een dochtermaatschappij. De renteaftrekbeperking geldt alleen in situaties waarin sprake is van een excessieve aftrek van deelnemingsrente. Er kan alleen sprake zijn van excessieve renteaftrek als de waarde van de deelnemingen groter is dan het eigen vermogen. Voorgesteld wordt deelnemingen die een uitbreidingsinvestering vormen uit te zonderen bij het bepalen van de deelnemingsschuld. Deze uitzondering geldt echter niet in onder meer de volgende onwenselijke situaties: als sprake is van een hybride lening aan het lichaam waarin de deelneming wordt gehouden, als de rente ter zake van de financiering van een dergelijke uitbreiding ook elders in het concern in aftrek wordt gebracht (double dip) of als de financiering van het lichaam waarin de deelneming wordt gehouden, is aangegaan vanwege de belastingbesparing. Hierbij is qua vormgeving aangesloten bij de zogeheten Top-teamvariant die het beste recht doet aan het advies van het Topteam Hoofdkantoren.

Tijdelijke werkgeversheffing inkomens boven 150.000 en tarief excessieve vertrekbonussen

Werkgevers gaan in 2013 een tijdelijke heffing van 16% betalen over lonen voor zover die in 2012 meer dan 150.000 bedragen. Over excessieve vertrekbonussen (hoger dan 531.000) is in de loonbelasting een werkgeversheffing verschuldigd van 30%, deze wordt verhoogd tot 75%. De tabelcorrectiefactor wordt ook niet toegepast op deze grens. Excessieve vertrekbonussen worden daarmee ontmoedigd.

Lasten bedrijfsleven

Een aantal reserveringen voor lastenverlichting voor het bedrijfsleven worden ingehouden (de envelop voor de invoering van de Wet uniformering loonbegrip van 80 mln. en 350 mln. incidentele lastenenvelop).

Niet afschaffen belasting op alcoholvrije dranken

De voor 2013 voorziene afschaffing van de frisdrankenbelasting vindt geen doorgang.

Accijnsverhoging tabak en alcohol

De accijnzen op tabak en alcohol worden verhoogd. In onderstaande tabellen wordt dit weergegeven.

Tarieven tabak

	Verhoging
Sigaretten	€ 0,35 per pakje van 19 stuks
Rooktabak	€ 0,60 per pakje van 42,5 gram

De alcoholaccijnzen worden verhoogd met 10% voor bier (1 cent per pijpje), 15% voor wijn (8 cent per fles) en 6% voor overige alcoholhoudende producten waaronder gedistilleerde dranken (32 cent per fles jenever).

Tarieven alcohol

Accijnscategorie	Huidig tarief (meest voorkomend)	Nieuw tarief ¹
Bier in percenten Plato		
a. minder dan 7	€ 5,50	€ 6,05
b. 7-11	€ 24,49	€ 6,94
c. 11-15	€ 32,64	€ 35,90
d. 15 en meer	€ 40,82	€ 44,90
Wijn per hl		
a. maximaal 8,5% vol alcohol	€ 35,28	€ 41,78
b. meer dan 8,5%, maar niet meer dan 15% vol alcohol	€ 70,56	€ 83,56
c. meer dan 15% vol alcohol	€122,75	nvt
Mousserende wijn		
a. maximaal 8,5% vol alcohol	€ 45,63	nvt
b. meer dan 8,5% vol alcohol	€ 240,58	nvt
Tussenproducten per hl		
a. maximaal 15% vol alcohol	€ 87,14	€ 100,22
b. meer dan 15% vol alcohol	€ 122,75	€ 141,17
Mousserende tussenproducten		
	€240,58	nvt
Gedistilleerd per hl/per % vol alcohol		
	€ 15,04	€ 15,94

¹ Voor de alcoholaccijnzen worden naast de verhoging van de tarieven twee vereenvoudigingen doorgevoerd. Zo verdwijnt het onderscheid in tarief tussen mousserende en niet-mousserende wijn en tussenproducten en verdwijnt de tariefcategorie voor wijn met meer dan 15% vol alcohol.

Geraamde koopkrachtontwikkeling 2013

Het geraamde standaardkoopkrachtbeeld voor 2013 (tabel) laat een beeld zien waarin de meeste huishoudens er in koopkracht op achteruit gaan. In dit standaardkoopkrachtbeeld is een eerste indicatieve doorrekening van het Lenteakkoord verwerkt.

Standaard presentatie inkomenskengetallen		
Koopkrachtcijfers		
	raming 2013 ¹	w.v. Lenteakkoord ¹
<i>Actieven:</i>		
Alleenverdiener met kinderen		
modaal	-1	- 1/2
2 x modaal	- 3/4	-1
Tweeverdieners		
modaal + 1/2 x modaal met kinderen	- 3/4	- 3/4
2 x modaal + 1/2 x modaal met kinderen	- 3/4	- 3/4
modaal + modaal zonder kinderen	1/2	- 3/4
2 x modaal + modaal zonder kinderen	0	- 3/4
Alleenstaande		
minimumloon	1/4	1 3/4
modaal	0	- 3/4
2 x modaal	- 1/4	- 3/4
Alleenstaande ouder		
minimumloon	3/4	1 1/4
modaal	- 1/2	- 3/4
<i>Inactieven:</i>		
Sociale minima		
paar met kinderen	-1 1/4	3/4
alleenstaande	-1 1/2	1/2
alleenstaande ouder	-1 1/2	1/4
AOW (alleenstaand)		
(alleen) AOW	3/4	1
AOW +10000	-3 1/4	- 3/4
AOW (paar)		
(alleen) AOW	1 1/4	1
AOW +10000	-3 1/4	-1 1/4

1) Werknemers met reiskostenvergoeding ondervinden een additioneel koopkrachteffect van gemiddeld -1 1/2%. Gemiddeld over alle werknemers is dit -3/4%.

Toelichting

Het aanvankelijke koopkrachtbeeld voor het lenteakkoord was al niet positief en liet een behoorlijke spreiding zien. Door de ongunstige economische omstandigheden ligt de verwachte loonstijging in 2013 onder de geraamde inflatie en worden de pensioen niet geïndexeerd of zelfs gekort, waardoor de koopkracht van veel groepen daalt. De spreiding in het koopkrachtbeeld wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door de wet Uniformering Loonbegrip (ULB). De introductie van de wet ULB betekent een verschuiving van ca. 7 mld. tussen verschillende vormen van

belasting- en premieheffing en bijbehorende compenserende maatregelen. ULB is gefaseerd ingevoerd in 2012 en 2013 en als geheel vrijwel inkomensneutraal.

Ondanks de forse bezuinigen in het Lenteakkoord zijn de standaardkoopkrachteffecten relatief beperkt. Zo wordt de zorgtoeslag verhoogd om lage inkomens te compenseren voor de verhoging van het eigen risico naar 350 euro. Daarnaast wordt de terugsluis van 1,5 mld. btw-verhoging ingezet om vooral werkenden met lage inkomens zoveel mogelijk te ontzien. De arbeidskorting wordt met 1,2 mld. verhoogd voor lage en midden inkomens. Daarnaast worden de zorgtoeslag, kindgebonden budget, alleenstaande ouderen korting en ouderenkorting verhoogd. Door dit pakket aan maatregelen is het geraamde standaardbeeld 2013 ondanks de forse bezuinigen evenwichtig te noemen. Belangrijke onzekerheid in dit standaardbeeld betreft de geraamde loon- en inflatieontwikkeling. Daarnaast laat het standaardkoopkrachtbeeld de effecten van niet-standaard maatregelen niet zien, zoals het effect van het aanpassen van de onbelaste reiskostenvergoeding en de voorgenomen bezuiniging op de kinderopvangtoeslag.